

*Ранок почався з того, що матінка
взялися мене перевіряти*

1

Коли я була маленькою, усі недільні дні були схожі між собою. Ось чому та неділя посеред зими 1875 року врізалася мені в пам'ять. Ранок почався з того, що матінка взяли мене перевіряти.

Матінка (читають): «Якою є головна мета життя людського?»

Я (переказую напам'ять): «Пізнати Бога».

Матінка (читають): «Чому ж це?»

Я (переказую напам'ять): «Бо Він привів нас у цей світ, аби прославитися в нас».

Не знайшовши до чого прискіпатися, матінка різким рухом згорнули «Духовний порадник для юної душі».

Вони повернулися туди, де над кріслом виднілася розгорнута газета.

Матінка: Ви плануєте піти до церкви?

Батько: Не впевнений.

Шкода, що матінка не запитали того ж у мене.

Преподобний Донован того дня виголошував проповідь за віршем із пророка Єзекіїля: «А коли б несправедливий відвернувся від усіх гріхів своїх і робив

право та справедливість, буде конче він жити»*. Преподобний Донован, який мав дурну звичку голосно звертатися до самого себе з різними запитаннями, раптом запитав себе: «Чому ж Бог дозволяє грішнику жити, хоч він того й не заслуговує?». Здавалося, він дивився просто на мене, тож я вже й рота розкрила, відчайдушно згадуючи, що із цього приводу міг зауважити «Духовний порадник для юної душі». Та преподобний Донован одразу ж відповів сам собі, заявивши: «Грішнику дозволено жити, бо милосердю Божому немає меж». Фух.

Преподобний Донован: Чому ж я кажу, що милосердю Божому немає меж?

Ну просто ненаситна цікавість у чоловіка.

Помалу мені почали пекти очі, тож я їх заплющила. І саме того дня сталося так, що я звалилася зі свого стільця, мов сніп. Дорогою додому матінка стали голосно причитати, чи вдасться їм після такого сорому заявитися зі мною до церкви знову. Нарешті я могла відповісти так само, як і батько.

Я: Не впевнена.

По обіді ми приймали гостей. То були ті самі добродійки, з якими ми вже віталися зранку. Вони звернулися до мене з кількома фразами, а позаяк моя сором'язливість їх бентежила не менше, ніж мене саму, вони швиденько забули про мене й почали обговорювати важливіші речі.

Міс Дін: На місіс Каррінгтон було світло-сіре вбрання, ви зауважили? І то лиш пів року минуло від смерті бідолашного містера Каррінгтона!

* Тут і далі цитати з Біблії подано в перекладі Івана Огієнка. (Прим. перекл.)

Матінка: Він, мабуть, у могилі перевертається. Я окинула поглядом власну сукню: на щастя, я була в чорному з ніг до голови. Я носила жалобу за дідусями, які — на відміну від містера Каррінгтона — мали бути страшенно задоволені у своїй могилі. Я сиділа у вітальні у своєму маленькому кріселку, спершись трохи на спинку, і гойдала ногами. Раптом у мене з'явилася нагальна потреба дещо прояснити.

Я (до матінки): А хіба за пів року після смерті вже не перетворюються на скелет?

Матінка: Припиніть уже ногами теліпати.

Міс Дін: Почитаєте нам, місіс Тіддлер?

Матінка підвелася й узяла Біблію. Та сама розгорнулася на місці, де лежала закладка.

Матінка (читають): Єзекііль, розділ 37, вірш 1: «Дух Господній випровадив мене і спинив мене серед долини, а вона повна кісток! І Він обвів мене біля них навколо, аж ось їх дуже багато на поверхні долини, і ось вони стали дуже сухі! І сказав Він мені: Сину людський, чи оживуть оці кістки?».

Я аж підскочила, почувши це питання, і зиркнула на коло добродійок поряд, що схилилися над своїм шиттям. У вітальні — та й у цілому будинку — я бу-

ла єдиною дитиною. Узагалі-то я мала б тут сидіти з двома своїми сестрами. Але Пруденс, моя старша сестра, не схотіла жити за три години після народження. Терпіння ж Мерсі, що з'явилася на світ двома роками пізніше, вистачило хіба на тиждень.

Матінка (продовжують читати): «Ось Я повідчиняю ваші гроби, і позводжу вас із ваших гробів». Тієї неділі я відчула, як обидві мої сестри, скориставшись тим, що 37 розділ книги Єзекіїля навстіж розчахнув гроби й могили, кличуть мене погратися з ними. Шкода, що то були лиш два маленькі скелети, що благально складали разом свої ручки з крихтих кісточок. А позаяк ніхто не звертав на мене уваги, я зіскочила зі свого кріселка й вислизнула з вітальні.

Яким же було моє здивування, коли, зайшовши до обідньої кімнати поруч, я помітила, що там панує присмерк. Важкі гранатові штори досі були запнуті, ще з попереднього вечора. Високі стільці, повернуті до мене спинками, наче хотіли сховати мене від нав'язливих гостей. Можна було б повернутися до світлої вітальні, але просто за моєю спиною стовбичили сестри, настирливо благаючи мене погратися з ними.

Тож я рушила далі, до похмурого гарнітуру з червоного дерева, коли раптом, перечепившись об ніжку стільця, упала навкарачки. От тільки моя права рука вперлася не в шорсткий вовняний килим, а торкнулася до якоїсь теплої й гладенької грудочки, що тихо пискнула. Щось дивно ворухнулося в мене під пальцями, і я з цікавості стиснула кулак. Схвильована й радісна, я підскочила й побігла, тримаючи цю пульсуючу грудочку у своїй долоні. Минувши бібліотеку, я піднялася через два сходів прольоти до дитячої.

Опинившись у своїй кімнаті, я роззирнулася довкруг, шукаючи місце, де можна було б замкнути свою здобич. Ляльковий будиночок? Шухляда комода? А, ось де! Порожня коробка з-під капелюшка. Я поклала маленьке створіннячко на дно й нарешті змогла його роздивитися. Мишка видалася мені насправду чарівною: тоненька гострувата мордочка, крихітні тремкі лапки та двійко оченят, схожих на два блискучих кавових зернятка. Хіба що її вигнутий хвіст, завдовжки із саме тіло, дещо мене бентежив. Як же до неї звернутися? Живучи лише з дорослими, я й гадки не мала, як розмовляти з тваринами.

Я: Вітаю, мене звуть Черіті Тіддлер. Сподіваюсь, у вас усе гаразд. Мені дуже приємно з вами познайомитися.

Голос у мене за спиною: З ким ви розмовляєте? Табіта по неділях зазвичай вільна, але вже, вочевидь, устигла повернутися.

Я: Не знаю, як її звати. Здається, це миша. Моя нянька підійшла до коробки з-під капелюшка й прошепотіла: «Хай Бог милує!». Вона до смерті боялася всіх цих крихітних створінь, укритих шерстю, пір'ям чи лускою, хоч би вони бігали, літали чи повзали. Коли вона збагнула, що в руках я тримаю мишу, то зойкнула з виразом відрази на обличчі: «Фе, міс Черіті!». А втім, вона й словом не обмовилася про те, щоб убити мишку чи відпустити.

Табіта: Закрийте коробку й біжіть швиденько до вітальні. Вас шукає ваша матінка.

Я ще раз кинула оком на мою мишку, а тоді опустила її в темряву коробки з-під капелюшка. Повернувшись до няньки, я підняла на неї сповнені благання очі.

Табіта: Фе, міс Черіті!!

Те, як вона повторила це знову, заспокоїло мене. Може, вона й не схвалювала моїх учинків, проте ніколи не дозволила б собі щось замишляти в мене за спиною. Наступного дня Табіта принесла мені клітку. З цього не варто робити висновку, ніби моя нянька в пориві дружніх почуттів покривала мої пустощі. Щиро кажучи, вона вважала мене поганою, тож заохочувала мене до поганої поведінки лише задля того, щоб зайвий раз у тому переконатися.

Моя мишка, яку я назвала Мадам Тихоніжка, не сиділа постійно замкненою у своїй клітці. Я часто залишала дверцята відчиненими, і Мадам Тихоніжка користувалася нагодою й вистромляла провітрити носа та вуса. Вона була такою нахабою: вилазила мені на долоню, тоді — на передпліччя і плече, лоскотала шию, заривалась мені у волосся. Хоч я розсудливо й годувала її свіжими овочами та кормом для птахів, вона все одно пошматувала мою ляльку, видобувши з неї всю тирсу, погризла верхівки моїх чобітків. Ніяк не реагуючи на мої докори, вона всідалася на задок, вмостивши кілечком свій хвіст, і заходила чепуритися такими кумедними та граційними жестами, що довго сердитися на неї було просто неможливо. А ще вона була природженою акробаткою, і їй зрештою неабияк припав до душі мій ляльковий будиночок: вона залазила всередину через вікно, піднімалася сходами та виходила